

Művészetek - ének-zene helyi tanterv
11-12. évfolyam

Batthyány Lajos Gimnázium, Nagykanizsa

Az ének-zene tantárgy a 11-12. évfolyamon a *Nemzeti alaptantervben meghatározott fejlesztési területek, nevelési célok megvalósításához tud hozzájárulni hatékonyan:*

- az erkölcsi nevelés (elfogadják és cselekvéseik mércéjévé teszik az emberi kapcsolatok elfogadott normáit és szabályait);
- a nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés (hagyományok, ünnepek, szokások ismerete, különböző kultúrákkal való ismerkedés és azok tisztelete);
- állampolgári tudatosságra és demokráciára nevelés (el tudják magukat helyezni a közösségben, megértik a szabályok fontosságát, felismerik azokat a helyzeteket, amikor önkéntes aktivitásukkal lehetnek segítségére egyéneknek, szűkebb, tágabb közösségüknek);
- médiatudatosság, amelynek birtoklása választékosságot, fejlett ízlésvilághoz tartozó szelekciós képességet jelent, egyben az értékes médiatartalmak hozzáférésére motivál;
- az önismeret és társas kultúra fejlesztése (kommunikációs képességek, a társaikkal való együttműködés képessége és a mások iránt érzett felelősség és empátia továbbfejlődik);
- testi és lelki egészségre nevelés (kiegyensúlyozott és harmonikus személyiség fejlesztése, a mozgással erősített testtudat, érzelmi intelligencia).

A *kulcskompetenciák* fejlesztésében az ének-zene tárgy az alábbiakhoz járul hozzá a maga eszközeivel:

- az esztétikai, művészeti tudatosság és kifejezőképesség,
- anyanyelvi kommunikáció,
- szociális és állampolgári kompetencia,
- digitális kompetencia,
- kezdeményezőképeség és
- vállalkozói kompetencia,
- hatékony, önálló tanulás.

Az ének-zene tantárgy tanításának legfőbb céljai a 9-10. évfolyamokban a következő:

- Fenntartani a tanulóknál az énekléshez és zenéléshez való kedvet.
- Kulcsokat adni számukra a zene megismerő, megértő és érzelmi fogékonyságot, érzelmi asszociációkat magában foglaló empátiás közelítéshez Ezeknek a céloknak az elérését segíti a kiválasztott repertoár.
- Integrált, komplex szemléletet nyújtani a zene- és társművészetek, irodalom, történelem, más tudományok kapcsolatainak, összefüggéseinek, közös vonásainak feltárásában.

Az iskolai zenepedagógiai munka *Kodály Zoltán* koncepciójára épül, mely az aktív éneklést és az aktív részvételt igénylő zenei tevékenységet szorgalmazza. A zenei anyagot a tradicionális népzene és klasszikus műzene mint értékhordozók képezik.

Az iskolai ének-zene óra tevékenységei *hangsúlyai* ebben a korosztályban, az előző 10 évfolyamához képest változnak. Nevezetesen, sokkal inkább a tanulói személyiség érzelmi azonosulási képességeit mozgósító befogadói, zenehallgatási tevékenységnek kell előtérbe kerülnie a mintegy „szolfézsos” jellegű zenei szakismeret-bővítéssel szemben. Az osztály

fogékonyságát/igényeit figyelembe véve pedig szerepeljen arányosan az éneklés mint osztályközösséget és hangulatot formáló tényező.

A Nemzeti alaptantervben megfogalmazott követelményeknek megfelelően azonban minden órának része az éneklés, valamint a zenehallgatás, az ennek kapcsán nyert zenei ismeretek, kompetenciák, az esztétikai fogékonyság bővítése. Aktuális zenei tevékenységi kontextusban a zenei generatív képességek fenntartása, a (felismerő) kottaolvasás is aktiválhatók.

A *kerettanterv*ben feltüntetett anyagokon keresztül a tanulók megismerik népzeneink és más népek zenéje, nemzeti zenei kultúránk és a klasszikus zene, a jazz, (musical, operett), valamint a populáris műfajok igényes szemelvényeit. A zenepedagógiai munka a tanulóknak az iskolában, iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve adott esetben zenei aktivitására épülhet. Motiváltságuk énekkarokban, házi-zenélésben, önszerveződő kiségyüttesekben való aktív részvételre ösztönözheti őket.

Az ének-zene tanítása során a fejlesztési célok órakeretre, tananyagegységekre nem válnak el élesen.

A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg.

A feltüntetett tematikai egységek és közműveltségi tartalmak az oktatás gyakorlatában átfedik egymást. A tagolás csak a könnyebb áttekinthetőséget szolgálja.

A feltüntetett óraszámajánlások az éves összóraszám vonatkozásában nyújtanak tájékoztatást, illetve a különböző tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelölik. A kerettantervben feltüntetett ajánlott óraszám az összóraszám 90%-ára ad kötelező fejlesztési tartalmat, míg a fennmaradó 10%-ra szabad felhasználást biztosít a tervezés során.

Zenei reprodukció

Éneklés

Az osztály népdalkincse legyen a meghatározó, azoknak a daloknak az éneklésével, amelyeket maguk is kedvelnek. Alkalmakhoz kell igazítani a népdalrepertoárt. Így természetes ok kínálkozik arra, hogy a meglévő dalkincset – az éneklési (akár nótázási) kedvet növeljük.

Ebben az életkorban a zenei stílusnak megfelelő előadásmód, a *kommunikatív* muzikalitás továbbfejlesztése áll a középpontban. Érdemes kisebb alkalmi együtténeklő csoportoknak is rendszeres funkcionális, a társas élet alkalmaihoz igazodó énekes feladatot adni (énekes néphagyomány felelevenítése, projektnapok zenei elemei, bensőséges közösségi-egyházi ünnepeken való aktív részvétel, osztályéneklési verseny, osztály-indulók éneklése, „ki mit tud” stb.).

Nem kell lemondani a helyes éneklési technika karbantartásáról, finomításáról.

Az elsajátított népzenei anyag egy jelentős része néptáncélményekhez kapcsolódik. A tánc házi lehetőség felkínálása, esetleg rendszeres, projektszerű vagy tömbösített órák formájában történő megvalósítása nagy mértékben segíti a dalanyag társadalmi funkciójába illesztését. Az énekes anyagban a klasszikus és populáris zenei műfajok szemelvényeinek (részleteinek) is kell szerepelniük!

Zenei befogadás

A befogadói kompetenciák fejlesztése

Ha kora alsó tagozatos kortól egymásra épülve és rendszeresen történik a zenei képességek fejlesztése, akkor automatikussá válik a *figyelem koncentrációja* bármilyen hangzási élmény befogadására (saját éneklésre, társak éneklésére figyelés; későbbiekben figyelés az improvizációra, a kreatív megnyilvánulásokra).

Egyénfüggő, mekkora a tanuló dalkincse, műzenei motívumkincse, amelynek segítségével képes mások zenei megnyilvánulásait ellenőrizni. Ha társa abbahagyja egy jól ismert dal éneklését pl. a dal közepén, automatikusan folytatja a figyelő tanuló, egyfelől *belső hallása* segítségével, amely a korábbi hallott anyagokat idézte fel, másfelől ugyancsak a *belső hallásnak* egy másik funkciójával: *a belső előrehallás* képességével. A *belső hallásnak* ez a *tervező* funkciója (*anticipációs* képessége). Minél fejlettebb valakinek a *belső hallása*, annál tudatosabb a zenekövető „magatartása”, azaz figyelme. Az *anticipáció* pedig hozzásegíti a befogadót (esetünkben a tanulót) a zenei folytatás megsejtésére, amely intellektuális feszültséget okoz: vajon *az* és *úgy* következik-e be, ahogyan vártam. Nincs az a befogadó tevékenység, amely nélkülözhetné a *belső hallást* és az ahhoz tartozó figyelmet. Ez az a *befogadói kompetencia*, amely biztosíték a zene intellektuális megértése felé.

Zenehallgatás

A zenei befogadásnak azonban nemcsak intellektuális, értelmi része van. Elég sivár lenne, ha állandóan a zene hangnemiségét, a harmóniáit, a dallamait, lüktetését, ritmusát, dinamikáját, szerkezetét (ismétlődéseit, variációit) akarnánk leltárba venni. Fontos ez a réteg is. Azonban legalább olyan fontos az, hogy a zene milyen személyes hatást idéz elő a hallgatóban. Hogyan és milyen hatást vált ki érzelmileg? Hogyan lehet a zene egészével azonosulni: van-e személyes érzelmi üzenete a hallgató számára? Mi váltja ki a boldogság, az öröm, a bánat, a szomorúság, az indulat, a bosszú, a megbocsájtás, a könyörgés stb. érzetét/ézelmet, amivel a hallgató azonosulni tud, mert úgy szólnak ezek a tartalmak, üzenetek a zenében, mint ha rólam szólnának. Vagy éppen a magam érzéseit, érzelmeit vetítem bele a hallgatott műbe. Ilyenkor történik meg a művel való *azonosulás*, ami magával vonzza a figyelmet, az odafigyelést, annak a megfejtését, hogy milyen eszközökkel történik mind ez. (Működésbe lépnek a kompetenciák.) Ilyenkor találkozik össze értelem és érzelem, ismeretek, asszociációk és érzelmi fogékonyság. A zene karaktere, jellege, gesztikussága, hangulata válik azonossá a hallgatóban. Ennek a hatásnak lehet adni a gyakran használt „élmény” elnevezést. Ezért kelthet komplex élményt a „Meghalt a cselszövő”, és másmilyen komplex élményt az „Öröm, bűvös égi szikra”. A zenehallgatás szemelvényei egyenként és összességükben előidézhetik azt az érzelmi felindulást, gazdagodást, amelyet - ha kivételes esetben előáll - *katarzisk*nak nevezhetünk. Ebben a sokféle hatásban, komplexitásban áll a zenei nevelés emberformáló, szocializációs (és még sokféle) személyiségbefolyásoló ereje.

A zene keltette hatásnak nincsenek mérőeszközei. Nem elmélyült és sekélyes, nem erős és gyenge, nem gazdag és szegényes stb., hanem egyéni – tanulónként, szubjektív. Hogy mennyire az, azt a zeneművek meghallgatását követő tanár vezette megbeszélésben felszínre kerülő tanulói vélekedések, asszociációk, élménytöredékek felbukkanása, sokfélesége igazolhatja. Ez egyben azt is jelenti, hogy a zenehallgatást bevezető, irányító pedagógusnak tartózkodnia kell minden olyan, a meghallgatás tárgyául szolgáló zenére irányuló információtól, amely befolyásolhatja, sőt, uniformizálhatja a tanulók befogadói folyamatának szabadságát.

A zenehallgatásnak nincs egyetlen, szabályozott, „szabályos” módszere. Mint sok más esetben, a zenehallgatás esetében is a „tárgy” határozza meg a módszert. Tanári feladat annak eldöntése, hogy a meghallgatandó műnek melyik rétegét kívánja előtérbe állítani. Ha a zenei szempontok látszanak fontos(abb)nak, akkor előkészítés gyanánt foglalkozhat a zene motívikájával (dallam, ritmus, lüktetés, hangsúlyok stb.), szerkezetével, dinamikai, tempóbeli változásaival. A koncentrációt nagymértékben segíti énekelhető terjedelemben lévő dallamok dúdoló, kísérő, csak a követést szolgáló, nem teljesítményszerű osztályszintű reprodukciója. Kivetített *partitúra* követése is segítőeszköz lehet.

Ha a mű belső üzenete a hangsúlyosabb, erre történő utalással/szemponthoz segítsé a tanulók beállítódását. Vannak olyan esetek, amikor a keletkezés korának, a zeneszerző életútjának, jelentőségének ismertetése haszonnal járhat - a mű első meghallgatása *után*.

A művek meghallgatása kétszer ajánlott. Az első bemutatás az ismerkedés, a tájékozódás folyamata. Megbeszélés, tudatosítás után a második meghallgatás az esztétikai jelentés, a szubjektív üzenet tudatosításához, a szubjektív élményrögzítéshez járul hozzá.

A zenehallgatás mentális, szellemileg teljes aktivitást igényel, a mentális *tevékenységközpontúságnak* klasszikus példája.

Keresni kell az iskolán, a tanórán kívüli zenei alkalmakat, amikor a tanulók közössége *hangversenyt, operaelőadást* hallgathat meg. Szerencsés, ha a hangverseny műsorát – a látogatás szervezésének részeként - pedagógiai megbeszélés előzi meg, hogy annak tartalma igazodjék az iskolai tananyag többségi részéhez, nem kevésbé a tanulók életkori sajátosságaihoz. Fontos, hogy a hangverseny legyen előkészített, az órákon ismerjenek meg néhány jellegzetes, felszólító jelleggel bíró zenei motívumot, témát, a művekben foglalt összefüggéseket, majd az azt követő alkalommal beszélgetéssel segítsék a zenei benyomások feldolgozását. Használják ki a koncertpedagógia adta lehetőségeket!

Az iskolai zenehallgatás mellett keresni kell a lehetőséget az élő zenehallgatásra, a rendszeres hangverseny-látogatásra, és ösztönözni kell a tanulókat a zenei információk gyűjtésére. A hangversenyek kifejezetten ahhoz a korcsoporthoz szóljanak, akikkel a látogatást teszik. Rendkívül fontos, hogy a hangverseny legyen előkészített, az órákon ismerjenek meg néhány zenei témát, a művekben foglalt összefüggéseket, majd az azt követő alkalommal beszélgetéssel segítsék az élmények feldolgozását. Használják ki a koncertpedagógia adta lehetőségeket!

A táncszínházlátogatás és az abban való aktív énekes-zenei-táncos részvétel a fizikai, teljes testi igénybevételnél fogva, a partnerkeresés-találás eredményétől is függően, az alkalom minden mozzanatát érzelmileg színezetten teszi emlékezetessé.

Az iskolán kívüli kulturális intézmények látogatásának a viselkedéskultúra *pallérozása* tekintetében van jelentős szerepe, amelynek számos részösszetevőjét csak ezen alkalmak tudják biztosítani.

A tanulók digitális technikákban való jártasságukat a zenei tanulmányok szolgálatába is állíthatják (szintetizátor alkalmankénti bemutatására), valamint a tanítási folyamatban szóba kerülő művek letöltésével gazdagíthatják zenehallgatási, műismereti repertoárjukat. Érdeklődőbb tanulók bizonyára nem elégszenek meg a tanórán elhangzott rövidebb részletek megismerésével. Ha ilyenek megragadják tetszésüket, megismerésüket a teljes művek megismerésére is ki akarják terjeszteni, azok internetről történő letöltésével megtehetik.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció - Éneklés	Órakeret 66 óra
Előzetes tudás	Korábbi években megszerzett kompetenciák, ismeretek, zenei élmények.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult dalanyag ébren tartása, használatával az éneklési készség fejlesztése. További dalkincs bővítés, a motivált és örömteli éneklés kialakítása, helyes énektechnikával és hangképzéssel. Stílusos, kifejező éneklés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Zeneirodalmi szemelvények éneklése tiszta intonációval és helyes hangképzéssel az életkori sajátosságokat figyelembe véve (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), a zenehallgatási anyaghoz		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegelemzés, költői

<p>kapcsolódóan (vokális és hangszeres művek – tanévenként 20 szemelvény).</p> <p>Az aktuális tevékenységhez kapcsolódó zenei anyag:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ballagás, szerenád 3 óra – táncház 10 óra – koncert 10 óra – névnap köszöntő 3 óra – iskolai ünnepélyek 3 óra – évfordulók 3 óra <p>Szemelvények a többszólamú énekléshez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kánonok 6 óra – reneszánsz kórusművek 10 óra – népdalfeldolgozások 6 óra – más népek zenéjének többszólamú feldolgozása 6 óra <p>Néhány populáris zenei szemelvény a zenehallgatás anyagából válogatva. 6 óra</p>	<p>képek, népdal szimbólumok.</p> <p><i>Idegen nyelv:</i> énekes anyag eredeti nyelven.</p> <p><i>Etika:</i> dalanyag tartalmának üzenete.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>A választott dalanyaghoz kapcsolódó, a műfajra és a zenei stílusra jellemző fogalmak.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás - Zenehallgatás	Órakeret 70 óra
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése, az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Zenében való tájékozottság, értékalkotás. Elemzés, szintetizálás véleményalkotás folyamán. Az érvelés és vitakultúra fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A tananyag a zene a társművészetekkel való kapcsolatrendszerét világítja meg, tartalma maga is kifejezi az egyes területekhez való kapcsolódását. Cél a tantárgyak közötti szintézisteremtés (a kortárs zenei élet jelenségei, a média szerepe a zenei tevékenységek megjelenítésében, az alkalmazott zeneszerzés és zeneművészet és a kortárs művészetek kölcsönhatása).</p> <p>Az alábbi szempontok alapján válogatott és meghallgatott zenei részletek felismerése.</p> <p>A zenehallgatási anyag feldolgozásának módja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a kiválasztott zenei példa meghallgatása, – hangulat, karakter, jelleg, gesztusok felfedezése, megállapítása – megbeszélése, – társművészeti vonatkozások (irodalom, képzőművészet) távolabbi asszociációk keresése, magunkra vonatkoztatás – 		

megbeszélés,

- a legfontosabb zenei jellemzők kiemelése és egy részének reprodukciója (ritmus, dallam, harmónia),
- a szerző és kora, a mű keletkezésének körülményei, stíláriis vonatkozások ,
- más kapcsolódó zenei példák,
- a felvétel helye és ideje, az előadó(k).

Javasolt témakörök:

1. Zene és színház
2. Az opera története Monteverditől Wagnerig
3. Singspiel/daljáték (ajánlott: Mozart, Kodály)
4. Operett (ajánlott: Offenbach, J. Strauss, Lehár, Kálmán)
5. Musical (ajánlott: Hegedűs a háztetőn, Az Operaház fantomja, Bernstein: West Side Story)
6. Rockopera (ajánlott István a király)
7. Balett (ajánlott: Sztravinszkij)
8. Jazz történet (Gershwin)
9. A populáris zene világa
10. Népzene és világzene

A zenehallgatási anyag feldolgozásának szempontjai:

- történelmi háttér, adott stíluskorszak jellemzői,
- a zeneszerző jelentősége az adott műfaj fejlődéstörténetében,
- a kiválasztott mű zenei jellemzői,
- a libretto, szereplők és ábrázolásuk,
- a drámai kifejezés zenei eszközeinek megfigyelése,
- különböző rendezői interpretációk.

Zene és történelem

Biblia és zene

- görög és római mitológiai történetek a zenében,
- magyar történelmi események korszakonként,
- világtörténelmi események korszakonként,
- történelmi portrék.

Zene és történelem: 20 óra

Zene és irodalom

- Biblia (ajánlott: Illés próféta, Babits - Mendelssohn) (Mózes – Rossini, Schönberg, Durkó, Barlach – szobor!)
- költészet (ajánlott: Kodály és magyar költők versei, francia versek francia zeneszerzők megzenésítésében, Schubert - Goethe)
- dráma (ajánlott Szentivánéji álom - Mendelssohn, Beaumarchais - Mozart, Balázs Béla - Bartók Béla A kékszakállú herceg vára)
- regény, elbeszélés (Dumas - Verdi, Thomas Mann - Vajda János), mese (Hoffmann - Csajkovszkij)

Zene és irodalom: 30 óra	
<i>Zene és előadóművészet</i>	
<ul style="list-style-type: none"> – alkotás, előadóművészet és befogadás kapcsolata – egy-egy zeneszerző alkotó személyisége és életpályája (ajánlott: J. S. Bach a Tamás templomban, Haydn és az Esterházy család kapcsolata) – a zeneszerzés és előadóművészet kapcsolata (ajánlott: Chopin, Liszt) – előadóművészi életpályák régen és ma (ajánlott: Maria Callas, Glenn Gould, Szvjatoszláv Richter, Yehudi Menuhin, Maurice André, mai világhírű előadóművészeink) 	
Zene és előadóművészet: 20 óra	
A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúra befogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A választott modulhoz kapcsolódó fogalmak.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<ul style="list-style-type: none"> – Az énekes anyagból 40 dalt és műrészletet részben kottából, részben emlékezetből kifejezően énekelnek csoportosan. – Képesek néhány dallamból (népdal, műdal, zenei téma) álló csokor felidézésére egy-egy témán, műfajon, stílus körön belül is. – Egyszerűbb két- és háromszólamú kórusművek vagy azok részletei, kánonok éneklése csoportosan. – A 11-12. évfolyam végére a tanulók alapvető ismeretekkel rendelkeznek a zenetörténet (kronológia), a társzművészetek és az ének-zene kapcsolódásáról. – Zenei befogadó képességük fejlődik, a befogadás pályái szélesednek a személyes – esztétikai, intellektuális, gyakorlati – zenei élmények szerzése, irányított és önálló feldolgozása által. – A cselekedtető zenei tevékenység mellett (éneklés) erőteljesebb hangsúlyt kap a zenében való tájékozottság, az értékalkotás, az elemzés és szintetizálás és vitakultúra. – A tanulók értékazonosítási képessége fejlődik. – A zenei tevékenységük hatással van társas kapcsolatukra (osztályközösségek, iskolai közösségek).
---	---

Zenehallgatás

Az alábbi felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható, a megadott művek azonos stílusú és műfajú művekkel kiválthatók. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfónia tétel, daljáték, opera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

A középiskola záró szakasza az érettségire készülés ideje. A zenehallgatás célja elsősorban a tájékozódás az összefüggések, a zenei fejlődés láttatása, az önálló gyűjtőmunkára és véleményalkotásra készítés. A zenehallgatási anyag módját és mértékét is ez határozza meg.

Népi vonatkozások

Népdal, hangszeres népzene, nemzetiségek zenéje, népies műdal, cigányzene, verbunkos zene, 19. századi szerzők nemzeti táncai (Chopin, Brahms, Dvořák).

Klasszikus zenei anyag

Bach, J.S.: h-moll mise – részletek
Bach, J.S.: C-Dúr Toccata Adagio és Fúga BWV 582
Händel, G.F.: Concerto grosso-k, Op.6
Haydn, J.: B-dúr vonósnégyes Op.76. No.4. „A hajnal”
Haydn, J.: d-moll, „Nelson” mise
Mozart, W.A.: Requiem
Beethoven, L. van: C-dúr „Császár” zongoraverseny
Schubert, F.: A szép molnárlány (Die Schöne Müllerin)
Mendelssohn-B., F.: e-moll hegedűverseny, szakrális kórusok
Erkel F.: Hunyadi László - részletek
Schumann, R.: Schumann: Asszonyszerelem, asszonysors – dalciklus, részlet, Karnevál
Chopin, F.: Polonaise-ekből (pl. A-dúr)
Brahms, J.: Akadémiai ünnepi nyitány, c-moll Scherzo Hegedűre és zongorára,
Magyar táncok
Dvořák, A.: Szláv táncok - válogatás
Liszt F.: Transzcendentális etűdök: La Campanella, Manók tánca, Erdőzsongás, és
mások/Magyar Rapszódiaiból (pl. Rákóczi induló!, Magasan repül a daru), Esz-dúr
zongoraverseny
Liszt F.: Funerailles / Weinen, Klagen.../Magyar történelmi arcképek
Verdi, G.: Aida – részletek, Othello - részletek
Wagner, R.: A nibelung gyűrűje (teralógia) - részletek
Berlioz, H.: Fantasztikus szimfónia - tétel
Rimszkij-Korszakov, N.: Spanyol capriccio, Seherezádé
Csajkovszkij, P.I.: Olasz capriccio/VI. „Patetikus” szimfónia, b-moll zongoraverseny
Puccini, G.: Pillangókisasszony - részletek, Bohémélet (La Bohème) – részletek
Rachmanyinov, Sz.: 2. (c-moll) Zongoraverseny – tétel, Kőszirt – szimfonikus költemény
Debussy, C.: 3 Nocturne (Felhők, Ünnepek, Szirének) –ből egy mű
Ravel, M.: La Valse
Gershwin, G.: Rhapsody in Blue és Porgy & Bess - részlet
Schönberg, A.: Egy varsói menekült
Stravinsky, I.: Oidipusz király (oratórium) – részlet/Tűzmadár – részlet, Zsoltárszimfónia

Bartók B.: Zene húros hangszerekre, ütőkre és cselesztára, III. zongoraverseny
 Kodály Z.: Felszállott a páva – variációk egy magyar népdalra / Budavári Te Deum
 Bárdos Lajos szakrális és világi kórusaiból válogatás
 Lajtha L.: VII. Szimfónia („Forradalom”, 1957). Eredetileg „Mártírok siratója” - részlet
 Webern, A.: Fünf Stücke (Öt darab) zenekarra op. 10.
 Penderecki, K.: Lukács-passió – részlet
 Kurtág Gy.: Négy dal Pilinszky János verseire (1975)
 Boulez, P.: Notations I-IV.
 Eötvös Péter: Három nővér - opera

Zenehallgatás

Magyar populáris zenei szemelvények

A középiskolában az énekes és a zenehallgatási anyagban megjelennek a klasszikus értelemben vett kompozícióktól és az autentikus népzene-től különböző műfajok, stílusirányzatok is.

A magyar anyagot éneklésre is, míg a külföldi anyagot elsősorban zenehallgatásra javasoljuk.

CÍM	SZERZŐ	ELŐADÓ
A hetedik	Póka-József Attila	Hobo Blues Band
Apám hitte	Presser, Zorán-Dusán, Presser	Zorán
Az utcán	Szörényi-Bródy	Illés együttes
Azért vannak a jó barátok	Máthé Péter-S.Nagy István	Máthé Péter
Budapest	Cseh Tamás-Másik János-Bereményi Géza	Cseh Tamás
Európa	Varga Miklós-Varga Mihály	Varga Miklós
Felkelt a napunk...	Szörényi-Bródy	Illés együttes
Gyöngyhajú lány	Presser-Adamis	Omega
Ha én rózsá volnék	Szörényi-Bródy	Koncz Zsuzsa
Ha itt lennél velem	Republic együttes	Republic
Ilyenek voltunk	Kovács Ákos	Ákos
Iskolatáska	Hajdú-Demjén	Bergendy együttes
Könnyű álmot hozzon az éj	Várkonyi-Miklós	Charlie
Levél a távolból	Szörényi-Bródy	Fonográf
Mama kérlek	Bródy János	Koncz Zsuzsa
Miénk itt a tér	Presser-Adamis	LGT
Miért hagytuk hogy így legyen	Szörényi-Bródy	Illés együttes
Mondd hogy nem haragszol	Szörényi-Bródy	Fonográf
Most múlik pontosan	Kiss Tibor	Quimby
Ne várd a májust	Bródy János	Zorán
Nemzeti dal	Tolcsvai László-Petőfi Sándor	Tolcsvai László
Nézz az ég felé	Lerch István-Horváth Attila	Charlie
Szállj fel magasra	Gallai Péter-Köves Miklós	Piramis
Szólj rám ha hangosan énekelek	Presser Gábor	LGT
Te majd kézenfogsz és hazavezetsz	Presser Gábor	Presser Gábor
Ugye mi jó barátok vagyunk	Presser-Dusán	LGT, Zorán, Demjén
Valaki mondja meg	Presser-Adamis	Presser Gábor

Várj, míg felkel majd a nap	Lerch-Demjén	V'Moto-Rock
Zene nélkül mit érek én	Máté Péter	Máté Péter

A felsorolás kiegészíthető további dalokkal. Az önálló gyűjtőmunka és közös feldolgozás lehetőséget teremt a tanulók értékalkotó képességének fejlődésére, ízlésformálására.

Tárgyi feltételek

- Szaktanterem pianínóval vagy zongorával
- Megfelelő nagyságú tér a mozgáshoz, énekes játékokhoz
- Megfelelő méretű, jól szellőztethető terem a kórusmunkához
- Ötvonalas tábla
- Mágneses tábla
- Ritmushangszerek
- Jó minőségű CD és DVD lejátszó, erősítő, hangszórók
- Számítógép internet kapcsolattal
- Projektor
- Hangtár, hozzáférhető hanganyag
- Vonalas füzet
- Kulcs a muzsikához könyv